

# Niger odmítá řád založený na pravidlech

- CZ24 News | 11. srpna 2023

**NIGER: Přebírat v západoafrickém státě Niger 26. července a rusko-africký summit následující den v Petrohradu se odehrávají na pozadí multipolarity světového řádu. Zdánlivě nezávislé události, nicméně zachycují ducha naší transformační éry.**

Za prvé, celkový obraz – africký summit pořádaný Ruskem ve dnech 27. až 28. července představuje velkou výzvu pro Západ, který se instinktivně snažil tuto událost bagatelizovat poté, kdy nedokázal lobbovat proti setkání suverénních afrických národů s ruským vedením. 49 afrických zemí vyslalo své delegace do Petrohradu, sedmnáct hlav států cestovalo osobně do Ruska, aby projednali politické, humanitární a ekonomické otázky. Pro hostitelskou zemi, která je uprostřed války, to byl pozoruhodný diplomatický úspěch.

Summit byl v podstatě politickou událostí. Jeho leitmotivem bylo zhodnocení dlouhodobé podpory Ruska Afričanům vzdorujícím imperialismu a dravé povaze západního neokolonialismu. Pro dnešní Rusko, které nemá koloniální historii vykořisťování a drancování Afriky, to funguje skvěle.

Zatímco ze západní skříně tu a tam vykukují kostlivci z koloniální éry, sahající až k obchodu s africkými otroky, využívá Rusko sovětského odkazu být na „správné straně dějin“ – vzkřísilo dokonce jméno Patrice Lumumby v názvu Ruské univerzity družby národů v Moskvě.

Nebyla to však jen politika. Jednání na summitu o partnerství mezi Ruskem a Afrikou, které pomůže kontinentu dosáhnout „potravinové suverenity“, o alternativě k dohodě o obilí, o nových logistických koridorech pro ruské potraviny a hnojiva; o posílení obchodní, hospodářské, kulturní, vzdělávací, vědecké a bezpečnostní spolupráce; o potenciálním připojení Afriky k mezinárodnímu dopravnímu koridoru Sever-Jih; o účasti Ruska na afrických infrastrukturních projektech; Akční plán Rusko-afrického fóra partnerství [Česky](#) do roku 2026 — to vše svědčí o kvantifikovatelném výsledku.

Podívejme se na Niger. Nejnovější vývoj podtrhuje leitmotiv rusko-afrického summitu. Ruská prognóza africké krize se potvrzuje – pokračující devastace západním imperialismem. Vyplývá to ze zpráv o ruských vlajkách viděných na demonstracích v Niamey, hlavním městě Nigeru.

Rebelové, kteří se chopili moci, neztráceli čas, aby vypověděli nigerské dohody o vojensko-technické spolupráci s Francií, po nichž následoval požadavek, aby Francie stáhla své jednotky do 30 dnů. Francie se za svou stranu vyslovila „pevně a rozhodně“ ve prospěch zahraniční vojenské intervence „k potlačení pokusu o převrat.“ Francouzské úřady daly jasně najevo, že nemají v plánu stáhnout svůj ozbrojený kontingent 1 500 lidí, kteří jsou v Nigeru „na žádost legitimních orgánů země na základě podepsaných dohod“.

Postoj Francie není žádným překvapením – Paříž nechce ztratit svou pozici v regionu Sahel a levný zdroj surovin, zejména uranu. Ale Francie si špatně spočítala, že se převrat nebude těšit podpoře nigerijské armády nebo že nemá sociální základnu a že vše, co by k jeho odvrácení bylo potřeba, by byla omezená demonstrace síly, která by elitní prezidentskou gardu přiměla zahájit přímá jednání s Francií.

Francie a USA koordinují své kroky s Hospodářským společenstvím západoafrických států [ECOWAS]. ECOWAS zpočátku chrastilo zbraněmi, ale už to utichlo. Termín jeho zásahu vypršel. ECOWAS prostě nemá mechanismus pro rychlé nasazení armády a koordinaci bojových akcí a jeho velmoc Nigérie má plné ruce práce s řešením vlastní vnitřní bezpečnosti. Nigerijské veřejné mínění

se obává [Česky](#) odvety – Niger je velká země a má s Nigérií 1500 kilometrů dlouhou porézní hranici. Nevysloveným faktem je, že Nigérie má sotva zájem na zvýšení francouzské vojenské přítomnosti v Nigeru nebo na tom, aby byla na stejné straně s Francií, která je v Sahelu extrémně nepopulární.

Největším překvapením je, že se vojenský převrat těší velké podpoře veřejnosti [Česky](#). Za těchto okolností je velmi pravděpodobné, že francouzské jednotky budou nuceny Niger, svou bývalou kolonii, opustit. Niger je obětí nekoloniálního vykořisťování. Pod rouškou boje proti terorismu, který se do oblasti Sahelu paradoxně přelil z intervence NATO v Libyi v roce 2011, vedené nikým jiným než Francií, Francie nemilosrdně těžila nigerské nerostné zdroje.

Významný nigerijský básník a literární kritik prof. Osundare minulý týden napsal: „Zkoumejte příčinu, průběh a příznaky současného oživení vojenských převratů v západní Africe. Najděte lék na tuto pandemii. Ještě důležitější je najít lék na mor politických a socioekonomických nespravedlností odpovědných za nevyhnutelnost jejich opakování. Připomeňme si současnou brutální anarchii v Libyi a nesčetné důsledky destabilizace této kdysi kvetoucí země pro západoafrický region.“

Jediným regionálním státem, který si může účinnou vojenskou intervencí v Nigeru dovolit, je Alžírsko. Alžírsko však nemá žádné zkušenosti s prováděním takových operací v regionálním měřítku, ani nemá v úmyslu odchýlit se od své důsledné politiky nevměšování do vnitřní politiky suverénních zemí. Alžírsko varovalo před jakoukoli vnější vojenskou intervencí v Nigeru. „Hrozba vojenskou intervencí v Nigeru je přímou hrozbou pro Alžírsko a my ji zcela a kategoricky odmítáme... Problémy by se měly řešit mírovou cestou,“ řekl alžírský prezident Abdelmadjid Tebboune.

Ve svém jádru je puč v Nigerské republice bezpochyby bojem mezi Nigerijci a koloniálními mocnostmi. Je jisté, že rostoucí trend multipolarity ve světovém řádu povzbuzuje africké národy, aby nekolonialismus setřásly. To je jedna věc. Na druhé straně jsou velmoci nuceny spíše vyjednávat než diktovat.

Zajímavé je, že Washington byl poměrně zdrženlivý. Přihlášení se k „hodnotám“ prezidentem Bidenem ani zdaleka neobsahovalo diktát „pořádku založeného na pravidlech“ – přestože má Amerika v Nigeru údajně 3 vojenské základny. V multipolárním prostředí získávají africké národy prostor pro vyjednávání. Ruský proaktivismus tento proces urychlí. I Čína má v Nigeru ekonomické zájmy.

Vůdce převratu Abdurahman Tiani poznamenává, že „Francouzi nemají žádné objektivní důvody k odchodu z Nigeru“, což signalizuje, že férové a spravedlivé vztahy jsou možné. Rusko zaujalo opatrný postoj, že klíčovým úkolem v tuto chvíli je „zabránit dalšímu zhoršování situace v zemi“. Mluvčí ministerstva zahraničí Maria Zacharová řekla: „Považujeme za naléhavý úkol uspořádat národní dialog k obnovení občanského míru, zajištění práva a pořádku... věříme, že hrozba použití síly proti suverénnímu státu ke zmírnění napětí a řešení situace v zemi nepřispěje.“

Je jasné, že Niamey tlaku zvenčí nepodlehne. „Nigerské ozbrojené síly a všechny naše obranné a bezpečnostní síly, za neochvějně podpory našeho lidu, jsou připraveny bránit integritu našeho území,“ uvedl zástupce junty v prohlášení. Delegace z Niamey odjela do Mali požádat ruskou skupinu Wagner o pomoc v případě intervence podporované Západem.

Brzké vyřešení krize kolem Nigeru se neočekává. Niger je klíčovým státem v boji proti džihádistické síti a je strategicky a strukturálně propojen se sousedním Mali. A situace v oblasti Sahelu eskaluje. To má hluboké důsledky pro krizi státnosti v západní Africe jako celku.

Americký excecionalismus není univerzálním všelékem na existující neduhy. Pentagon pomohl vycvičit nejméně jednoho z vůdců převratu v Nigeru – a i ty v Mali a Burkině Faso, kteří příslibili, že

přijdou Niger bránit. Přesto si úřadující náměstkyně amerického ministerstva zahraničí Victoria Nuland v pondělí při návštěvě Niamey [postesklaČesky](#), že jí vůdci převratu nedovolili setkat se se svrženým prezidentem Mohamedem Bazoumem a nereagovali na výzvy USA, aby se země vrátila pod civilní vládu.

Mise Victorie Nuland měla za cíl odradit vůdce převratu od spolupráce se skupinou Wagner, ale úspěchem si jistá nebyla. Nebylo jí umožněno ani setkání s generálem Tianim.

AUTOR: M. K. Bhadrakumar

[ZDROJ](#)

Překlad: disputblog